

ที่ มท ๐๓๐๗.๒/ ๑๕๕๘๕

กรมการปกครอง
ถนนอังษฤงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใกล้ชิดและประณอมข้อพิพาททางแพ่ง
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดลพบุรี ที่ ลป ๐๐๑๗.๑/๕๓๔๘ ลว. ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ตามที่จังหวัดลพบุรี ได้มีหนังสือหารือเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครเป็นผู้ใกล้ชิด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประณอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓ กรณีผู้ใกล้ชิดของอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้รับแต่งตั้งเป็น “เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล” นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า จากกรณีปัญหามีประเด็นต้องวินิจฉัย ดังนี้

๑. ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถือว่าเป็น “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” อันเป็นลักษณะต้องห้ามในการสมัครเป็นผู้ใกล้ชิด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประณอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๔ ข. (๑) หรือไม่

จากความเห็นของอำเภอเมืองลพบุรี ที่ว่า ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ทำหน้าที่ใกล้ชิดตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประณอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๔ ข. (๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย ตามความในมาตรา ๕๘/๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวบัญญัติว่าให้ “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล...อาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้” การพ้นจากตำแหน่งก็เ็นไปตามกฎหมาย ตามความในมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๔/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงอยู่ในการบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐในที่นี้คืออยู่ในกำกับดูแลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ ตามความในข้อ ๔ วรรคสาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล...เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดว่า “ให้เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับเงินค่าตอบแทนรายเดือนตามบัญชีอัตราเงินค่าตอบแทนท้ายระเบียบนี้” และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๗ ข้อ ๔ วรรคสาม กำหนดว่า “ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หมายความว่า ...เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล...” และข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “การลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หากได้ดำเนินการโดยชอบด้วยระเบียบนี้ให้ถือเป็นวันปฏิบัติงาน” วรรคสอง กำหนดว่า “การจ่ายเงินค่าป่วยการหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หากมีวันปฏิบัติงานตั้งแต่ยี่สิบวันขึ้นไป ให้จ่ายค่าป่วยการหรือเงินค่าตอบแทนเต็มเดือน แต่ถ้ามีวันปฏิบัติงาน

/น้อยกว่า...

น้อยกว่ายี่สิบวันให้จ่ายเงินค่าป่วยการหรือเงินค่าตอบแทนลดลงตามส่วน” และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙/๗ ว ๑๗๕๗ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการลาของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๗ โดยสรุป คือ “ผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมาปฏิบัติงาน ณ สำนักงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัดในเวลาราชการเต็มเวลา ทุกวัน จึงต้องลงเวลาในสมุดลงเวลาปฏิบัติงานเพื่อเป็นหลักฐาน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่พนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้...” ดังนั้น ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารราชการส่วนตำบล เป็นจึงผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มอบหมาย ซึ่งย่อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายและปฏิบัติงานประจำ เทียบเคียงคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๔๓ จึงเป็น “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามในการสมัครเป็นผู้ใกล้ชิด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๔ ข. (๑)

ความเห็นของอำเภอเมืองลพบุรีจึงถูกต้อง ซึ่งย่อมถือว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะ ต้องห้ามของการสมัครเป็นผู้ใกล้ชิด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๔ ข.(๑)

๒. ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถือว่าเป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” อันเป็นลักษณะต้องห้ามในการสมัครเป็นผู้ใกล้ชิด ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๔ ข. (๔) หรือไม่

จากความเห็น/ข้อหารือเพิ่มเติมของจังหวัดลพบุรี ที่ว่า ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ซึ่งมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครเป็นผู้ใกล้ชิด ข้อพิพาท ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้ชิดและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ พิจารณาแล้ว เห็นว่าเกี่ยวกับความหมายของ “ข้าราชการการเมือง” “ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง” หรือ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” คณะกรรมการกฤษฎีกา โดยที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

เกี่ยวกับความหมายของ “ข้าราชการการเมือง” “ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง” หรือ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” นั้น เห็นว่า ข้าราชการการเมือง หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ที่มีกฎหมายกำหนดไว้ ให้เป็นข้าราชการฝ่ายการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายบริหาร เช่น นายกรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓ หรืออาจจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น ที่ปรึกษาประจำรัฐสภา หรือเลขานุการประธานรัฐสภา ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ หรืออาจเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร ตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

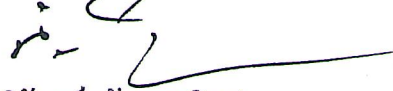
ส่วน “ผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง” หรือ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” รวมทั้งถ้อยคำอื่นในลักษณะเดียวกันนั้น หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนาจการบริหารประเทศหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ข้าราชการการเมือง” โดยรวมถึงบรรดาผู้ที่รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมด โดยงานการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย (policy) เพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรับไปบริหาร (administration) ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” จึงหมายถึงคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภา และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

ดังนั้น ตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมิใช่ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” อันเป็นลักษณะต้องห้ามในการสมัครเป็นผู้ใกล้เคียง ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๔ ข. (๔)

อนึ่ง ด้วยเหตุผลที่วินิจฉัยดังกล่าวเบื้องต้น ถือว่าเป็นกรณีผู้ใกล้เคียงขาดคุณสมบัติ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกรณีขาดคุณสมบัติตามข้อ ๔ ข.(๑)หรือตามข้อ ๔ ข.(๔) ของกฎกระทรวงว่าด้วยการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ.๒๕๕๓ กระบวนการต่อไปต้องดำเนินการตามข้อ ๖(๓) คือ “นายอำเภอ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจังหวัด ต้องสั่งให้พ้นจากบัญชีรายชื่อเพราะขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔” และดำเนินการรับสมัครและจัดทำรายชื่อเพิ่มเติมตามข้อ ๗ ในกรณีที่บัญชีรายชื่อมีจำนวนรายชื่อน้อยกว่ายี่สิบคน หรือน้อยกว่าที่นายอำเภอเห็นสมควร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัลยาณมิตร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักงานสอบสวนและนิติการ
ส่วนอำนาจความเป็นธรรม
โทร/โทรสาร ๐-๒๓๕๖-๙๕๕๗

ร.อ.ปค. / / / ๕๕..
ร.คท. ผอ.สน.สก. / / / ๕๕..
{ ผอ.สอธ. / / / ๕๕..
หน.ก.พช. / / / ๕๕..
จพง.ปค. / / / ๕๕..
พิมพ์/ทาน เขมณัฏ / / / ๕๕..
กม๖๖